

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS WAHL
της 12ης Δεκεμβρίου 2013¹

Υπόθεση C-470/12

Pohotovost' s. r. o.
κατά
Miroslav Vašuta

[αίτηση του Okresný súd Svidník (Σλοβακία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές — Αναγκαστική εκτέλεση διαιτητικής αποφάσεως — Δικαίωμα παρεμβάσεως ενώσεως προστασίας των καταναλωτών — Προδικαστική παραπομπή — Ανάκληση της αγωγής περί αναγκαστικής εκτελέσεως από τον ενάγοντα της κύριας δίκης — Διατήρηση της αιτήσεως του αιτούντος δικαστηρίου — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου»

1. Με την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το Okresný súd Svidník (τοπικό δικαστήριο του Svidník) (Σλοβακία) υποβάλλει ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ², σε συνδυασμό με τα άρθρα 38 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης³, προκειμένου να προσδιοριστεί αν οι ενώσεις προστασίας των καταναλωτών πρέπει να έχουν το δικαίωμα, για λόγους επιτεύξεως του υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών το οποίο επιτάσσει το δίκαιο της Ένωσης, να παρεμβαίνουν στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως.

2. Επιπλέον των επί της ουσίας ζητημάτων που τέθηκαν υπό την κρίση του Δικαστηρίου, τίθεται επίσης το ερώτημα κατά πόσον το Δικαστήριο έχει ακόμα την αρμοδιότητα να εξετάσει τα ζητήματα αυτά. Πράγματι, λαμβανομένης υπόψη της εξελίξεως της εθνικής διαδικασίας σχετικά με τη διαφορά της κύριας δίκης κατόπιν της παραιτήσεως της αιτούσας, καθώς και της πιθανής επιλύσεως της διαφοράς στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, είναι σημαντικό να προσδιοριστεί, κατ' αρχάς, αν το Δικαστήριο υποχρεούται ακόμα να αποφανθεί. Διευκρινίζεται ότι το αιτούν δικαστήριο δεν έχει, μέχρι σήμερα, αποσύρει επισήμως την αίτησή του.

3. Παρά τις αμφιβολίες που γεννώνται ευλόγως όσον αφορά το κατά πόσον το Δικαστήριο υποχρεούται πλέον να αποφανθεί και παρά τις ελάχιστες πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, είμαι της γνώμης ότι, σύμφωνα με το πνεύμα συνεργασίας που πρέπει να διαπνέει τη διαδικασία εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων, το Δικαστήριο δεν θα πρέπει, τελικά, να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο. Επί της ουσίας, φρονώ ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, η

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

3 — Στο εξής: Χάρτης.

αποτελεσματικότητα της προστασίας των καταναλωτών δεν τίθεται σε κίνδυνο από διάταξη του εθνικού δικαίου που δεν επιτρέπει σε ένωση προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών να παρεμβαίνει στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως, αλλά ούτε και από διάταξη του εθνικού δικαίου που το επιτρέπει.

I – Το νομικό πλαίσιο

A – Η οδηγία 93/13

4. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»

5. Το άρθρο 7 της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.

2. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν διατάξεις που δίνουν σε άτομα ή οργανισμούς που έχουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οριστεί ως έχοντες έννομο συμφέρον για την προστασία των καταναλωτών, τη δυνατότητα να προσφύγουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών οργάνων, τα οποία αποφαινόμενοι για το εάν συμβατικές ρήτρες, που έχουν καταρτιστεί με σκοπό τη γενικευμένη χρήση, έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα και εφαρμόζουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για να πάψει η χρησιμοποίηση των ρητρών αυτών.

3. Τηρουμένης της εθνικής νομοθεσίας, οι προσφυγές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 μπορούν να ασκούνται, κατά πλειόνων επαγγελματιών, χωριστά ή από κοινού, του αυτού επαγγελματικού τομέα ή κατά των ενώσεών τους που χρησιμοποιούν ή συνιστούν τη χρησιμοποίηση των αυτών ή παρόμοιων γενικών συμβατικών ρητρών.»

6. Το άρθρο 8 της οδηγίας 93/13 ορίζει:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή [να] διατηρούν, στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνες προς τη συνθήκη, για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή.»

Το σλοβακικό δίκαιο

7. Το άρθρο 93 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, όριζε τα εξής:

«1) Παρέμβαση υπέρ του ενάγοντος ή του εναγομένου μπορεί να ασκήσει πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον για την έκβαση της δίκης, εξαιρουμένων των δικών που αφορούν διαζύγιο, την εγκυρότητα γάμου ή το κατά πόσον υφίσταται ή όχι γάμος.

2) Παρέμβαση υπέρ του ενάγοντος ή του εναγομένου μπορεί επίσης να ασκήσει νομικό πρόσωπο του οποίου η δραστηριότητα έγκειται στην προστασία δικαιωμάτων βάσει ειδικής διατάξεως.

[...]»

8. Το άρθρο 251, παράγραφος 4, του ως άνω κώδικα ορίζει τα ακόλουθα:

«Η εφαρμογή των αποφάσεων και της διαδικασίας εκτελέσεως κατά την έννοια της ειδικής νομοθεσίας [...] διέπεται από τις διατάξεις των προηγούμενων ενοτήτων, εκτός αν η εν λόγω ειδική νομοθεσία προβλέπει άλλως. Σε όλες τις περιπτώσεις, εκδίδεται διάταξη.»

9. Το άρθρο 37, παράγραφος 1, του κώδικα αναγκαστικής εκτελέσεως, όπως είναι εφαρμοστέο στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης (στο εξής: κώδικας αναγκαστικής εκτελέσεως) ορίζει:

«Οι διάδικοι είναι ο δανειστής και ο οφειλέτης. Τρίτοι δικαιούνται να ασκήσουν παρέμβαση μόνο καθόσον τους αναγνωρίζεται από τον παρόντα νόμο το δικαίωμα να μετέχουν στη διαδικασία. Όταν το δικαστήριο αποφασίζει σχετικά με τα έξοδα εκτελέσεως, στη διαδικασία μετέχει και ο δικαστικός επιμελητής ο οποίος ενεργεί την εκτέλεση.»

10. Δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου 250/2007 περί προστασίας των καταναλωτών, ένωση μπορεί να ασκήσει προσφυγή ενώπιον διοικητικού ή δικαστικού οργάνου για ζητήματα προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών ή να μετέχει στη διαδικασία, αν ανάλογοι σκοποί αποτελούν το κύριο αντικείμενο της δραστηριότητάς της ή αν περιλαμβάνεται στον πίνακα των προσώπων που διαθέτουν άδεια της εθνικής επιτροπής, επιφυλασσομένου του δικαιώματος του δικαστηρίου να εξετάζει αν το συγκεκριμένο πρόσωπο έχει την άδεια, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, να ασκήσει προσφυγή. Εξάλλου, μια ένωση μπορεί, κατόπιν εξουσιοδοτήσεως, να εκπροσωπήσει καταναλωτή σε διαδικασίες ενώπιον κρατικών οργάνων σχετικές με την άσκηση των δικαιωμάτων του, συμπεριλαμβανομένης της αποζημιώσεως λόγω προσβολής των δικαιωμάτων του καταναλωτή.

II – Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11. Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης, όπως εκτίθενται συνοπτικά από το αιτούν δικαστήριο, έχουν ως εξής.

12. Η Pohotovost' s. r. o. (στο εξής: Pohotovost') , ενάγουσα της κύριας δίκης, χορήγησε καταναλωτική πίστωση στον Miroslav Vašuta, εναγόμενο της κύριας ίκης⁴.

13. Για λόγους που δεν αναφέρονται, το Stály rozhodcovský súd (διαρκές διαιτητικό δικαστήριο), με απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2010, διέταξε τον M. Vašuta να καταβάλει απροσδιόριστο ποσό στην εν λόγω εταιρία. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέχει το αιτούν δικαστήριο, η διαιτητική αυτή απόφαση κατέστη αμετάκλητη και εκτελεστή.

14. Στη συνέχεια, η Pohotovost' ζήτησε από τον αρμόδιο δικαστικό επιμελητή να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση σύμφωνα με τις ισχύουσες σλοβακικές διατάξεις. Στις 25 Μαρτίου 2011, ο δικαστικός επιμελητής ζήτησε από το Okresný súd Svidník την άδεια να εκτελέσει τη διαιτητική απόφαση. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, στις 29 Ιουνίου του ίδιου έτους, ότι δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί αναγκαστική εκτέλεση ως προς το μέρος της διαδικασίας που αφορούσε την καταβολή τόκων υπερημερίας και απέρριψε το αίτημα αποδόσεως στον δικαστικό επιμελητή των εξόδων που αφορούσαν το μέρος εκείνο της διαδικασίας.

4 — Σύμφωνα με πληροφορίες προερχόμενες από τον εθνικό φάκελο, η σύμβαση συνήφθη εντός του 2010.

15. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2011, η Zdrúženie na ochranu občana spotrebitela HOOS (ένωση προστασίας των καταναλωτών HOOS, στο εξής: ένωση HOOS) ζήτησε να παρέμβει στη διαδικασία εκτελέσεως. Επί της ουσίας, η ένωση HOOS υποστήριζε, μεταξύ άλλων, ότι ο δικαστικός επιμελητής, ο οποίος κατά το παρελθόν συνδεόταν με σχέση εργασίας με την εταιρία Pohotovost', δεν επέδειξε αμεροληψία, ενώ, εξάλλου, η διαδικασία έπρεπε να ανασταλεί.

16. Στις 27 Μαρτίου 2012, η Pohotovost', από την πλευρά της, ζήτησε να μη γίνει δεκτή η παρέμβαση της ενώσεως HOOS στη δίκη, λόγω του ότι ο κώδικας αναγκαστικής εκτελέσεως δεν προβλέπει ανάλογη δυνατότητα.

17. Το αιτούν δικαστήριο, με διάταξη την οποία εξέδωσε ο πλέον υψηλόβαθμος υπάλληλος του δικαστηρίου⁵, στις 24 Μαΐου 2012, έκρινε παραδεκτή την παρέμβαση της εν λόγω ενώσεως στη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, απορρίπτοντας παράλληλα τα αιτήματά της.

18. Στις 18 Ιουνίου 2012, η ένωση HOOS προσέφυγε κατά της εν λόγω διατάξεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Προέβαλε ότι ο M. Vašuta δεν είχε ενημερωθεί επαρκώς, ότι το δικαστήριο δεν μερίμνησε αυτεπαγγέλτως για την επαρκή προστασία του καταναλωτή από καταχρηστική ρήτρα διαιτησίας και δεν άντλησε συμπεράσματα από το γεγονός ότι η σύμβαση καταναλωτικής πίστωσης δεν ανέφερε το συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο (ΣΕΠΕ). Κατά την άποψη της ενώσεως, το αιτούν δικαστήριο δεν εφάρμοσε ορθώς τη νομολογία⁶.

19. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Okresný súd Svidník αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχουν τα άρθρα 6, παράγραφος 1, 7, παράγραφος 1, και 8 της οδηγίας 93/13 [...], σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 47 και 38 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθενται σε διάταξη του εθνικού δικαίου, όπως το άρθρο 37, παράγραφοι 1 και 3, του κώδικα αναγκαστικής εκτελέσεως, η οποία δεν επιτρέπει σε ένωση για την προστασία των καταναλωτών να ασκήσει παρέμβαση κατά το στάδιο της διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως;
- 2) Αν στο πρώτο ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι η εν λόγω κανονιστική διάταξη δεν είναι αντίθετη προς το δίκαιο [της Ένωσης], έχουν οι διατάξεις του άρθρου 37, παράγραφοι 1 και 3, του κώδικα αναγκαστικής εκτελέσεως την έννοια ότι δεν απαγορεύουν σε εθνικό δικαστήριο να αναγνωρίσει, δυνάμει των άρθρων 6, παράγραφος 1, 7, παράγραφος 1, και 8 [της εν λόγω οδηγίας], σε ένωση για την προστασία των καταναλωτών την ιδιότητα του παρεμβαίνοντα στη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως;»

III – Ανάλυση

A – Επί του κατά πόσον πρέπει να αποφανθεί το Δικαστήριο

20. Λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων που τέθηκαν υπόψη του Δικαστηρίου και αφορούν κατά κύριο λόγο τη φερόμενη ανάκληση της αιτήσεως αναγκαστικής εκτελέσεως εις βάρος του M. Vašuta —εξελίξεις τις οποίες θα εκθέσω λεπτομερέστερα στη συνέχεια— ευλόγως τίθεται το ερώτημα αν το Δικαστήριο παραμένει αρμόδιο να αποφανθεί επί των προδικαστικών ερωτημάτων που του υποβλήθηκαν.

5 — Αυτός ο χαρακτηρισμός του αποδίδεται στην απόφαση περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος. Δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αν ο υπάλληλος αυτός έχει ή όχι την ιδιότητα δικαστή.

6 — Η ένωση αναφέρεται στην απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones (Συλλογή 2009, σ. I-9579) και στη διάταξη της 16ης Νοεμβρίου 2010, C-76/10, Pohotovost' (Συλλογή 2010, σ. I-11557).

21. Κατ' αρχάς, και σε συνέχεια όσων είχα την ευκαιρία να εκθέσω παλαιότερα⁷, κρίνω απαραίτητο να διατηρήσει το Δικαστήριο σχετικά αυστηρή στάση όσον αφορά το πεδίο αρμοδιοτήτων του.

22. Ασφαλώς, κατά πάγια νομολογία, τα εθνικά δικαστήρια, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε υποθέσεως, είναι καλύτερα σε θέση να εκτιμήσουν αν η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι αναγκαία για να μπορέσουν να εκδώσουν τη δική τους απόφαση και αν τα ερωτήματα που υποβάλλουν στο Δικαστήριο ασκούν επιρροή στην έκβαση της εκκρεμούς ενώπιόν τους διαφοράς⁸.

23. Υπ' αυτή την έννοια, αποτελεί μάλλον συνήθη πρακτική να εξομοιώνεται η εξέταση της υπάρξεως πραγματικά εκκρεμούνσας διαφοράς ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, με την εκτίμηση της εγγενούς λυσιτέλειας των υποβαλλομένων ερωτημάτων, η οποία συναρτάται προς την πρακτική αποτελεσματικότητα των απαντήσεων για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

24. Μολονότι μπορεί ευχερώς να γίνει δεκτό ότι η πρακτική αποτελεσματικότητα των υποβαλλομένων ερωτημάτων τεκμαίρεται, είναι πολύ δυσχερέστερο να υιοθετηθεί η άποψη ότι, αφ' ής στιγμής υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα, το Δικαστήριο οφείλει, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, να κρίνει εαυτό αρμόδιο. Εξ ορισμού, η αρμοδιότητα, και ιδίως η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, δεν μπορεί να τεκμαίρεται, αλλά πρέπει να διαπιστώνεται.

25. Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς τη σχετική ευελιξία που πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να χαρακτηρίζει την εκτίμηση της εγγενούς λυσιτέλειας των υποβαλλομένων ερωτημάτων —προβληματική στην οποία θα επανέλθω στο δεύτερο μέρος των παρουσών προτάσεων—, το Δικαστήριο πρέπει να επιδεικνύει μεγαλύτερη προσοχή σε σχέση με την εκτίμηση της υπάρξεως διαφοράς.

26. Η ύπαρξη διαφοράς συνιστά ουσιώδη προϋπόθεση για την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου η οποία μπορεί, ή πρέπει ανάλογα με την περίπτωση, να εξακριβώνεται αυτεπαγγέλτως⁹.

27. Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να ζητούν από το Δικαστήριο την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως μόνον όταν εκκρεμεί ενώπιον αυτών διαφορά, στο πλαίσιο της οποίας καλούνται να εκδώσουν απόφαση αντλώντας συνέπειες από την απόφαση με την οποία δίδεται απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα¹⁰. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να επιληφθεί της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως όταν η διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έχει περατωθεί κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως¹¹. Η δικαιολογητική βάση της προδικαστικής παραπομπής και, επομένως, της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων¹², αλλά στην ανάγκη αποτελεσματικής επίλυσεως μιας υφιστάμενης ένδικης διαφοράς. Αν παύσει να υπάρχει η διαφορά, εξαλείφεται συνακόλουθα και η ανάγκη να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα.

7 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση C-482/12, Macinský και Macinská, που εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

8 — Αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 2010, C-467/08, Padawan (Συλλογή 2010, σ. I-10055, σκέψεις 21 επ. και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και της 9ης Δεκεμβρίου 2010, C-241/09, Fluxys (Συλλογή 2010, σ. I-12773, σκέψη 28).

9 — Βλ. μεταξύ άλλων απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2008, C-428/06 έως C-434/06, UGT-Rioja κ.λπ. (Συλλογή 2008, σ. I-6747, σκέψη 40), καθώς και διάταξη της 22ας Οκτωβρίου 2012, C-252/11, Šujetová.

10 — Βλ., με ανάλογη επιχειρηματολογία, απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2005, C-225/02, García Blanco (Συλλογή 2005, σ. I-523, σκέψη 27), καθώς και διάταξη της 24ης Μαρτίου 2009, C-525/06, Nationale Loterij (Συλλογή 2009, σ. I-2197, σκέψεις 10 και 11).

11 — Αποφάσεις της 21ης Απριλίου 1988, 338/85, Pardini (Συλλογή 1988, σ. 2041, σκέψη 11), και της 4ης Οκτωβρίου 1991, C-159/90, Society for the Protection of Unborn Children Ireland (Συλλογή 1991, σ. I-4685, σκέψη 12).

12 — Απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013, C-313/12, Romeo (σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

28. Τα διδάγματα αυτά, τα οποία υπομνήσθηκαν πρόσφατα¹³, δεν έχουν μόνο πρακτική αξία, υπό την έννοια ότι μπορούν, σε τελική ανάλυση, να συμβάλουν στον εξορθολογισμό της ροής των υποθέσεων που εκδικάζει το Δικαστήριο. Εμπεριέχονται στον ορισμό του ρόλου που διαδραματίζει το Δικαστήριο στον τομέα αυτόν και ο οποίος έγκειται σε αρμοδιότητα δικαστικής ερμηνείας που δεν μπορεί να ασκείται αορίστως, αλλά πρέπει αναγκαστικά να συνδέεται με ερώτημα που τίθεται πράγματι στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης. Σε διαφορετική περίπτωση, θα ανέκυπτε σοβαρός κίνδυνος να αναμιχθεί το Δικαστήριο σε νομική συζήτηση που, σε τελική ανάλυση, δεν συνδέεται με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης¹⁴. Από τις εν λόγω αρχές προκύπτει αναγκαστικά ότι, εφόσον κρίνεται ότι τα ερωτήματα που υποβάλλονται με αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν συνδέονται με πραγματική διαφορά, το Δικαστήριο δεν υποχρεούται να απαντήσει.

29. Αναμφίβολα, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως συνδέεται με διαφορά που εκκρεμεί πράγματι ενώπιόν του. Σύμφωνα με τη διατύπωση που χρησιμοποίησε το Δικαστήριο στην απόφαση *Foglia*¹⁵, είναι απαραίτητο τα εθνικά δικαστήρια να εξηγούν τους λόγους, όταν οι λόγοι αυτοί δεν προκύπτουν σαφώς από τη δικογραφία, για τους οποίους φρονούν ότι η απάντηση στα ερωτήματά τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς. Το καθήκον του Δικαστηρίου να σέβεται τις ιδιαίτερες ευθύνες του εθνικού δικαστή, επιβάλλει συγχρόνως στον εθνικό δικαστή να λαμβάνει υπόψη του και την ιδιαίτερη λειτουργία που επιτελεί στον προδικαστικό τομέα το Δικαστήριο. Όπως έκρινε πρόσφατα το Δικαστήριο, δεν υποχρεούται να εκδώσει απόφαση όταν το αιτούν δικαστήριο εμμένει στην αίτησή του για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, χωρίς να διευκρινίζει, μολονότι του ζητήθηκε, ποιες είναι οι συνέπειες εξελίξεως ή γεγονότος του οποίου έλαβε γνώση το Δικαστήριο και το οποίο αφορά τόσο την απόφαση που θα εκδοθεί στο πλαίσιο της κύριας δίκης όσο και τη λυσιτέλεια των προδικαστικών ερωτημάτων για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης¹⁶.

30. Ποιο συμπέρασμα πρέπει να αντληθεί από τις προεκτεθείσες αρχές εν προκειμένω;

31. Για να συνοψίσω, το Δικαστήριο αντιμετωπίζει μια ιδιόμορφη κατάσταση η οποία χαρακτηρίζεται από τα δύο ακόλουθα στοιχεία.

32. Αφενός, η *Pohotovost'*, με τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 2, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενημέρωσε το Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, ότι στις 14 Νοεμβρίου 2012 κατέθεσε στο αιτούν δικαστήριο υπόμνημα με το οποίο παραιτήθηκε εν όλω από την αίτηση αναγκαστικής εκτελέσεως, ζητώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την «αναστολή» της εκτελέσεως. Η *Pohotovost'* υπογράμμισε στις παρατηρήσεις της ότι το αιτούν δικαστήριο ήταν υποχρεωμένο, δυνάμει του άρθρου 57, παράγραφος 1, στοιχείο c, του κώδικα αναγκαστικής εκτελέσεως, να αποφανθεί επί της παραίτησεως από την προσφυγή της περατώνοντας τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως και ότι, εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι η διαφορά της κύριας δίκης είχε αποσβεσθεί, το Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο να αποφανθεί επί της κρινόμενης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

13 — Βλ. προπαρατεθείσα διάταξη *Šujetová* (σκέψεις 27 έως 32) καθώς και απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2013, C-180/12, *Stoilov i Ko* (σκέψεις 39, 44 και 46).

14 — Για παράδειγμα, στην υπόθεση της κύριας δίκης, από την ανάγνωση των γραπτών παρατηρήσεων γεννάται πράγματι η εντύπωση ότι τα σλοβακικά δικαστήρια διχάζονται όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων του κώδικα πολιτικής δικονομίας και του κώδικα αναγκαστικής εκτελέσεως που διέπουν το δικαίωμα των ενώσεων προστασίας των καταναλωτών να παρεμβαίνουν σε διαδικασίες εκτελέσεως. Επιπλέον, εκφράζονται υπόνοιες μεροληψίας των προσώπων που εμπλέκονται στη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, και συγκεκριμένα του δικαστικού επιμελητή στον οποίο έχει ανατεθεί η εκτέλεση (βλ. σημείο 15 των παρουσών προτάσεων).

15 — Απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1981, 244/80, *Foglia* (Συλλογή 1981, σ. 3045, σκέψεις 17 και 20).

16 — Αυτή η περίπτωση παρουσιάστηκε στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, C-492/11, *Di Donna* (σκέψη 28). Βλ., με ανάλογη επιχειρηματολογία, προπαρατεθείσα απόφαση *Stoilov i Ko* (σκέψεις 39, 44 και 46).

33. Από την άλλη πλευρά, το αιτούν δικαστήριο, το οποίο κλήθηκε από το Δικαστήριο να επιβεβαιώσει αν, λαμβανομένης υπόψη της γνωστοποιηθείσας παραιτήσεως, συνέχιζε να εκκρεμεί ενώπιόν του η διαφορά στο πλαίσιο της οποίας είχε υποβάλει αρχικά την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και αν, σε αυτή την προοπτική, επιθυμούσε να συνεχιστεί η εκδίκαση της αιτήσεως, περιορίστηκε, με επιστολή της 2ας Ιουλίου 2013, να δηλώσει ότι η υπόθεση συνέχιζε να εκκρεμεί και, για τον λόγο αυτόν, επιθυμούσε να συνεχιστεί η εκδίκαση της αιτήσεώς του. Το αιτούν δικαστήριο συμπλήρωσε τις πληροφορίες αυτές με επιστολή η οποία λήφθηκε από το Δικαστήριο στις 10 Σεπτεμβρίου 2013 και με την οποία διευκρίνισε ότι είχε πράγματι λάβει γνώση αιτήσεως της Rohotovost' για την «αναστολή»¹⁷ της διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως και ότι, εξάλλου, ο φάκελος βρισκόταν στο Krajský súd v Prešove (περιφερειακό δικαστήριο του Πρέσοβ), στο οποίο ασκήθηκε έφεση κατά της αποφάσεως με την οποία διατάχθηκε η υποβολή των κρινόμενων προδικαστικών ερωτημάτων.

34. Ασφαλώς είναι εξαιρετικά περίεργο και λυπηρό ότι το αιτούν δικαστήριο, κατ' αρχάς, δεν έκρινε απαραίτητο να ενημερώσει το Δικαστήριο για τη διαδικαστική ενέργεια που έλαβε χώρα ένα μόλις μήνα μετά την υποβολή της κρινόμενης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως και, στη συνέχεια, ότι παρέλειψε να αναφέρει, μολονότι του ζητήθηκε από το Δικαστήριο, για ποιους συγκεκριμένους λόγους έκρινε ότι η διαφορά της κύριας δίκης συνέχιζε να εκκρεμεί, παρά το ότι, κατά τα φαινόμενα, υφίσταται σχέση απόλυτης εξαρτήσεως μεταξύ της διαδικασίας εκτελέσεως σε εθνικό επίπεδο και της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

35. Πράγματι, θα μπορούσε κανείς να αναμένει, λαμβανομένου υπόψη του πνεύματος συνεργασίας που πρέπει να διέπει τις σχέσεις μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων¹⁸, ότι, σε μια τέτοια κατάσταση, και αφού του τέθηκε το σχετικό ερώτημα από το Δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο θα παρείχε ενδείξεις σχετικά με τις έννομες συνέπειες μιας τέτοιας παραιτήσεως επί της δικαιοδοσίας του, προκειμένου να αιτιολογήσει την αναγκαιότητα της απαντήσεως που θα δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα για την επίλυση της διαφοράς και, σε αυτή τη βάση, επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου.

36. Εντούτοις, εφόσον, όπως εν προκειμένω, υφίσταται αμφιβολία όσον αφορά την εκτίμηση των συνεπειών διαδικαστικής ενέργειας στην ίδια την ύπαρξη της διαφοράς, η αμφιβολία αυτή πρέπει να λειτουργεί, κατά κάποιο τρόπο, υπέρ του αιτούντος δικαστηρίου. Υπ' αυτή την έννοια, το Δικαστήριο προσπάθησε επανειλημμένα, προκειμένου να μην τεθούν εμπόδια στην αгаστή συνεργασία του με τα εθνικά δικαστήρια, να περιβάλλει με την εμπιστοσύνη του την κρίση των εθνικών δικαστηρίων¹⁹.

37. Εξάλλου, δεν πρέπει να λησμονείται ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, η οποία σηματοδοτεί διάλογο δικαστή προς δικαστή, ο κύριος συνομιλητής του Δικαστηρίου είναι ο εθνικός δικαστής. Υπό τις περιστάσεις της κρινόμενης υποθέσεως, δεν είναι εύκολο να αρκεστεί το Δικαστήριο στις πληροφορίες που διαβιβάζει ένας από τους διαδίκους της διαφοράς της κύριας δίκης ώστε να κρίνει ότι η υπόθεση της κύριας δίκης στερείται πλέον ολοσχερώς αντικειμένου²⁰ και ότι, κατά συνέπεια, το Δικαστήριο είναι αναρμόδιο.

17 — Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο ανέφερε ότι η αίτηση αυτή του κοινοποιήθηκε στις 27 Δεκεμβρίου 2012.

18 — Συναφώς υπενθυμίζεται ότι, όπως αναφέρεται ρητώς στην παράγραφο 30 των συστάσεων προς τα εθνικά δικαστήρια σχετικά με την υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων (ΕΕ 2012, C 338, σ. 1), προς το συμφέρον της εύρυθμης διεξαγωγής της προδικαστικής διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου και προς διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητάς της, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να ενημερώνει το Δικαστήριο για κάθε διαδικαστική ενέργεια δυνάμενη να επηρεάσει την ενώπιόν του διαδικασία.

19 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Ιανουαρίου 1974, 166/73, Rheinmühlen-Düsseldorf (Συλλογή τόμος 1974, σ. 17, σκέψη 4), και της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-210/06, Cartesio (Συλλογή 2008, σ. I-9641, σκέψη 96).

20 — Από αυτή την άποψη, η υπόθεση της κύριας δίκης διακρίνεται από την προαναφερθείσα υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η διάταξη Šujetová, σε άμεση συνάρτηση προς την παραίτηση της E. Šujetová, δικαιούχου της προστασίας που απορρέει από την οδηγία 93/13, και όχι προς πληροφορίες προερχόμενες αποκλειστικά από τη δανειστρία εταιρία.

38. Λαμβανομένου υπόψη του πνεύματος αμοιβαίας συνεργασίας και εμπιστοσύνης που πρέπει να διέπει τις σχέσεις μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, είμαι συνεπώς της γνώμης ότι το Δικαστήριο πρέπει, παρά ταύτα, να ακολουθήσει το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το αιτούν δικαστήριο και, για τον λόγο αυτόν, να κρίνει εαυτό αρμόδιο.

B – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

39. Κατ' αρχάς, θα πρέπει να εξεταστεί η εγγενής λυσιτέλεια, και κατά συνέπεια το παραδεκτό, των προδικαστικών ερωτημάτων, αφού επισημανθεί ότι η Σλοβακική και η Γερμανική Κυβέρνηση, με τις γραπτές παρατηρήσεις τους, εξέφρασαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αυτό.

40. Οι εν λόγω κυβερνήσεις υποστήριξαν, ουσιαστικά, ότι το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρει για ποιους λόγους οι οικείες διατάξεις της οδηγίας 93/13 συνδέονται με τη διαφορά της κύριας δίκης και, κατά συνέπεια, σε ποιο βαθμό η απάντηση του Δικαστηρίου είναι απαραίτητη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Το αιτούν δικαστήριο δεν ζητεί κάποια στοιχεία που σχετίζονται με την εκτίμηση ενδεχόμενων καταχρηστικών συμβατικών ρητρών, αλλά ενδιαφέρεται για τον έλεγχο των εθνικών δικονομικών κανόνων που δεν καλύπτονται από την εναρμόνιση η οποία απορρέει από την οδηγία. Η Σλοβακική Κυβέρνηση υπογραμμίζει, εξάλλου, ότι το δεύτερο ερώτημα, με το οποίο το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να λάβει θέση επί των διατάξεων του εθνικού δικαίου, πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να κριθεί απαράδεκτο.

41. Από την πλευρά μου, είμαι της γνώμης ότι, μολονότι τα ερωτηματικά που γεννώνται όσον αφορά το παραδεκτό των υποβαλλομένων ερωτημάτων είναι απολύτως κατανοητά, το Δικαστήριο πρέπει να προσπαθήσει, στο μέτρο του δυνατού και σύμφωνα με το πνεύμα συνεργασίας που πρέπει να διαπνέει τη διαδικασία εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων, να δώσει χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο.

42. Τα υποβαλλόμενα ερωτήματα, αν ενταχθούν στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, δεν αποκλείεται να κριθούν λυσιτελή, νοούμενα στο σύνολό τους και μετά από κάποια επαναδιατύπωση.

43. Πράγματι, όπως φαίνεται, με τα δύο προδικαστικά ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο δεν ζητεί ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 93/13 υπό το πρίσμα του Χάρτη, αλλά μάλλον ερωτά αν η αποτελεσματικότητα του συστήματος προστασίας των καταναλωτών έναντι των καταχρηστικών ρητρών τίθεται σε κίνδυνο, καθ' οιονδήποτε τρόπο, από κανόνες εθνικού δικαίου που δεν δίδουν το δικαίωμα σε ενώσεις προστασίας των καταναλωτών να παρεμβαίνουν σε διαδικασία εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως.

44. Συναφώς, όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η ένωση HOOS ζητούσε να της επιτραπεί να παρέμβει στη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως που επέσπευδε η Rohotovost' κατά του M. Vašuta, μεταξύ άλλων διότι έκρινε ότι το αιτούν δικαστήριο, με την απόφασή του να αναστείλει τη διαδικασία εκτελέσεως μόνον εν μέρει και να επιτρέψει την εκτέλεση κατά τα λοιπά, δεν παρέσχε αυτεπαγγέλτως στον καταναλωτή επαρκή προστασία έναντι καταχρηστικής ρήτρας περί υπαγωγής σε διαιτησία και δεν άντλησε όλες τις έννομες συνέπειες από τη μη αναφορά του ΣΕΠΕ στη σύμβαση καταναλωτικής πίστωσης.

45. Εξάλλου, οι δισταγμοί του αιτούντος δικαστηρίου μπορούν ευχερώς να γίνουν κατανοητοί, αν ληφθεί υπόψη η δικονομική τροπή που έλαβαν οι υποθέσεις οι οποίες αφορούσαν την ερμηνεία της οδηγίας 93/13. Αυτό καθίσταται σαφές, ιδίως, από τις αποφάσεις στις οποίες παραπέμπει συναφώς το αιτούν δικαστήριο²¹, αλλά και γενικότερα, από τη συναφή νομολογία του Δικαστηρίου η οποία, μολονότι υπενθυμίζει την αρχή της δικονομικής αυτοτέλει, την πλαισιώνει με τις αρχές της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας²².

46. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι πρέπει να επαναδιατυπωθούν ελαφρώς τα υποβληθέντα ερωτήματα, υπό την έννοια ότι εκείνο που ζητείται να διευκρινιστεί είναι αν το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως το σύστημα προστασίας το οποίο προβλέπει η οδηγία 93/13, απαιτεί, ή αντιθέτως, αποκλείει, να επιτρέπεται σε ένωση προστασίας των καταναλωτών να παρεμβαίνει στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως.

47. Κατόπιν αυτών των διευκρινίσεων, θα εκθέσω στη συνέχεια για ποιους λόγους φρονώ ότι, όπως υποστηρίζουν η Σλοβακική και η Γερμανική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ζήτημα του δικαιώματος παρεμβάσεως των ενώσεων προστασίας των καταναλωτών στις ατομικές διαφορές δεν διέπεται αμέσως ή εμμέσως από το δίκαιο της Ένωσης. Αφού εκθέσω για ποιους λόγους οι διατάξεις της οδηγίας 93/13, και γενικότερα το δίκαιο της Ένωσης, δεν αντιτίθενται σε διάταξη του εθνικού δικαίου που απαγορεύει την παρέμβαση ενώσεως καταναλωτών (υπό ενότητα 1, κατωτέρω), θα διευκρινίσω γιατί, αντιθέτως, τίποτα δεν απαγορεύει να επιτρέπεται η παρέμβαση αυτή από εθνική διάταξη ή από δικαστήριο (υπό ενότητα 2, κατωτέρω).

1. Η οδηγία 93/13 δεν αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου που απαγορεύει την παρέμβαση ενώσεως καταναλωτών

48. Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι διατάξεις της οδηγίας 93/13, και ιδίως οι διατάξεις στις οποίες παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο, δεν περιέχουν καμία ένδειξη περί ενδεχόμενου δικαιώματος ενώσεως προστασίας των καταναλωτών να παρεμβαίνει στο πλαίσιο ατομικών διαφορών γενικώς²³, και διαδικασιών αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως ειδικώς.

49. Γενικότερα, η οδηγία 93/13, η οποία θεσπίζει μια κατ' ελάχιστο όριο εναρμόνιση, δεν προβαίνει στην εναρμόνιση των δικονομικών μέσων που διαθέτουν οι εν λόγω ενώσεις²⁴.

50. Μένει, εντούτοις να προσδιοριστεί αν η επίτευξη των σκοπών τους οποίους διώκει η οδηγία 93/13, και ιδίως εκείνων που απαριθμούνται στα άρθρα 6 και 7, πρέπει να οδηγήσει εμμέσως στην αναγνώριση ενός τέτοιου δικαιώματος, ενόψει της αρχής της αποτελεσματικότητας, της μόνης αρχής που ασκεί επιρροή εν προκειμένω.

21 — Η προαναφερθείσα απόφαση *Asturcom Telecomunicaciones* αφορούσε αίτηση αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως που είχε αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, εκδοθείσας ερήμην του καταναλωτή και την υποχρέωση του δικαστηρίου εκτελέσεως να εκτιμήσει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας διαιτησίας. Σε συνέχεια αυτής της αποφάσεως, η προαναφερθείσα διάταξη *Pohotovost'* διευκρινίζει ότι το δικαστήριο εκτελέσεως υποχρεούται να εκτιμά αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα ποινικής ρήτρας προβλεπόμενης σε σύμβαση πιστώσεως.

22 — Βλ. μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Ιουνίου 2012, C-618/10, *Banco Español de Crédito*, και της 14ης Μαρτίου 2013, C-415/11, *Aziz*.

23 — Το ζήτημα αυτό διακρίνεται από τις αμυντικές αγωγές που μπορούν να ασκούν οι ενώσεις (βλ. σκέψεις 59 επ. των παρούσων προτάσεων).

24 — Βλ. σημείο 19 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi της 5ης Σεπτεμβρίου 2013 στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013, C-413/12, *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León*.

51. Υπενθυμίζω ότι, κατά πάγια νομολογία, το σύστημα προστασίας που εγκαθιδρύει η οδηγία 93/13 στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση σε σχέση προς τον επαγγελματία, όσον αφορά τόσο τη δυνατότητα διαπραγματεύσεως όσο και το επίπεδο της πληροφόρησης, θέση η οποία τον υποχρεώνει να προσχωρήσει στους όρους που έχει εκ των προτέρων καταρτίσει ο επαγγελματίας, χωρίς να μπορεί να ασκήσει επιρροή επί του περιεχομένου τους²⁵.

52. Έχοντας υπόψη τη δυσμενή θέση στην οποία βρίσκεται ο καταναλωτής, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 ορίζει ότι οι καταχρηστικές ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές. Όπως προκύπτει από τη νομολογία, πρόκειται για επιτακτικής φύσεως διάταξη, η οποία έχει ως σκοπό να αναγάγει την τυπική ισορροπία που εγκαθιδρύει η σύμβαση μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε πραγματική ισορροπία ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους ισότητα²⁶.

53. Προς εξασφάλιση της προστασίας που προβλέπει η οδηγία 93/13, το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει επανειλημμένα ότι η υφιστάμενη κατάσταση ανισότητας μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία μπορεί να αντισταθμιστεί μόνο με θετική παρέμβαση, μη εξαρτώμενη από τους συμβαλλομένους στη σύμβαση²⁷.

54. Από την εξέταση της νομολογίας του Δικαστηρίου που αφορά την οδηγία 93/13 προκύπτει, κατά την άποψή μου, σαφώς ότι η «εξωτερική παρέμβαση» για την οποία γίνεται λόγος έγκειται, κατά κύριο λόγο, στην παρέμβαση του δικαστή που καλείται να κρίνει τη διαφορά, ανεξαρτήτως της φύσεως της διαφοράς ή του διαδικαστικού σταδίου στο οποίο παρεμβαίνει. Πράγματι, η υποχρέωση του δικαστηρίου να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα ορισμένης συμβάσεως περιεχόμενης σε σύμβαση την οποία καλείται να εκτιμήσει²⁸ συνιστά το κατάλληλο μέσο τόσο για την επίτευξη του αποτελέσματος που καθορίζει το άρθρο 6 της οδηγίας 93/13, ήτοι για να μη δεσμεύονται οι μεμονωμένοι καταναλωτές από καταχρηστικές ρήτρες, όσο και για την επίτευξη του σκοπού του άρθρου 7, καθόσον μια τέτοια εξέταση μπορεί να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα συμβάλλοντας στην παύση της χρησιμοποίησης καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτει ένας επαγγελματίας με τους καταναλωτές²⁹.

55. Υπό συνθήκες ανάλογες με αυτές της κύριας δίκης, νομίζω ότι από τη νομολογία προκύπτει σαφώς ότι μια τέτοια παρέμβαση εναπόκειται στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο για τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως οριστικής διαιτητικής αποφάσεως. Όπως έχει υπογραμμίσει το Δικαστήριο, όταν ο δικαστής που επιλαμβάνεται αιτήσεως αναγκαστικής εκτελέσεως οριστικής διαιτητικής αποφάσεως, πρέπει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, σύμφωνα με τους εσωτερικούς δικονομικούς κανόνες, αν ρήτρα διαιτησίας αντιβαίνει προς τους εθνικούς κανόνες δημοσίας τάξεως, είναι επίσης υποχρεωμένος να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας διαιτησίας έναντι του άρθρου 6 της οδηγίας, όταν διαθέτει τα αναγκαία προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία³⁰.

25 — Αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 2000, C-240/98 έως C-244/98, Océano Grupo Editorial και Salvat Editores (Συλλογή 2000, σ. I-4941, σκέψη 25), της 26ης Οκτωβρίου 2006, C-168/05, Mostaza Claro (Συλλογή 2006, σ. I-10421, σκέψη 25) και προπαρατεθείσα διάταξη Pohotovost' (σκέψη 37).

26 — Προπαρατεθείσα απόφαση Mostaza Claro (σκέψη 36), απόφαση της 4ης Ιουνίου 2009, C-243/08, Pannon GSM (Συλλογή 2009, σ. I-4713, σκέψη 25), και προπαρατεθείσα διάταξη Pohotovost' (σκέψη 38).

27 — Προπαρατεθείσες αποφάσεις Océano Grupo Editorial και Salvat Editores (σκέψη 27), Mostaza Claro (σκέψη 26) και Asturcom Telecomunicaciones (σκέψη 31), καθώς και προπαρατεθείσα διάταξη Pohotovost' (σκέψη 39).

28 — Βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις Banco Español de Crédito (σκέψεις 42 έως 44) και Aziz (σκέψεις 46 και 47).

29 — Απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2002, C-473/00, Cofidis (Συλλογή 2002, σ. I-10875, σκέψη 32), προπαρατεθείσα απόφαση Mostaza Claro (σκέψη 27), και προπαρατεθείσα διάταξη Pohotovost' (σκέψη 41).

30 — Βλ., με ανάλογη επιχειρηματολογία, προπαρατεθείσες αποφάσεις Pannon GSM (σκέψη 32) και Asturcom Telecomunicaciones (σκέψη 53), καθώς και προπαρατεθείσα διάταξη Pohotovost' (σκέψη 51).

56. Μέσω αυτής της παρεμβάσεως του δικαστή εξασφαλίζεται πλήρως η αποτελεσματικότητα της προστασίας των καταναλωτών έναντι καταχρηστικών συμβατικών ρητρών, διότι, αν δεν μπορεί να επέλθει συμφωνία των συμβαλλομένων, ο δικαστής είναι κατ' αρχήν ο μόνος αρμόδιος να διαπιστώσει την ακυρότητα ή να μεταρρυθμίσει το περιεχόμενο καταχρηστικής ρήτρας.

57. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέσχε η Σλοβακική Κυβέρνηση, το άρθρο 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 244/2002 περί της διαδικασίας διαιτησίας, όπως τροποποιήθηκε, υποχρεώνει το δικαστήριο εκτελέσεως να κρίνει αυτεπαγγέλτως ότι δεν υποχρεούται να αποφανθεί σε ορισμένες περιπτώσεις εκτελέσεως, μεταξύ άλλων όταν η διαιτητική απόφαση επιβάλλει σε διάδικο αδύνατη παροχή. Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο δεν υποχρεούται απλώς να εξετάσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της επίδικης συμβάσεως, αλλά είναι σε θέση να διατάξει την κατάργηση της εκτελέσεως³¹.

58. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει, εξάλλου, σαφώς, ότι το αιτούν δικαστήριο, το οποίο κλήθηκε να παρέμβει πριν την εκτέλεση της διαιτητικής αποφάσεως, δεν παρέλειψε να θέσει το ζήτημα της καταχρηστικής ρήτρας σχετικά με τους τόκους υπερημερίας, αποδοκιμάζοντάς την³², αλλά, όπως φαίνεται, δεν θεώρησε απαραίτητο να κρίνει αυτεπαγγέλτως καταχρηστική τη ρήτρα διαιτησίας την οποία περιείχε η συναφθείσα μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης σύμβαση³³.

59. Βάσει των προεκτεθέντων, δυσκολεύομαι να αντιληφθώ γιατί η παρέμβαση της ενώσεως καταναλωτών θα μπορούσε να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της προστασίας των καταναλωτών, η οποία απορρέει από την οδηγία 93/13. Μια τέτοια παρέμβαση δεν μπορεί να διευκολύνει ή να εξαναγκάσει το δικαστήριο να εκτιμήσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της επίδικης συμβάσεως.

60. Ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι ενώσεις προστασίας των καταναλωτών για την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας 93/13, μολονότι δεν πρέπει να παραγνωρίζεται, εντάσσεται, όπως προκύπτει από την εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σε επίπεδο και σε προοπτική εντελώς διαφορετικά από αυτά που καλείται να ακολουθήσει ο δικαστής. Οι αγωγές παραλείψεως οι οποίες ασκούνται απευθείας από πρόσωπα ή οργανώσεις που έχουν έννομο συμφέρον για την προστασία των καταναλωτών έχουν κατ' αρχήν προληπτικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα και είναι ανεξάρτητες από συγκεκριμένες ατομικές διαφορές³⁴.

61. Όπως έχει υπενθυμίσει το Δικαστήριο, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι προβλέπονται κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα προκειμένου να τίθεται τέρμα στη χρησιμοποίηση καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές. Όπως προκύπτει από την παράγραφο 2 της διατάξεως αυτής, τα προαναφερθέντα μέσα περιλαμβάνουν τη δυνατότητα προσώπων ή οργανισμών που έχουν έννομο συμφέρον στην προστασία των καταναλωτών να προσφεύγουν στα δικαστήρια προκειμένου να εξετάζεται κατά πόσον ρήτρες οι οποίες καταρτίστηκαν για γενικευμένη χρήση έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα και να επιτυγχάνεται, ενδεχομένως, η απαγόρευσή τους³⁵.

31 — Υπενθυμίζω ότι το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα διάταξη Pohotovost' (σκέψεις 40 και 41), παρέσχε σημαντικές διευκρινίσεις όσον αφορά τις δυνατότητες που διαθέτει το δικαστήριο σε περίπτωση συμβάσεων που δεν αναφέρουν το ΣΕΠΕ.

32 — Με αυτό το πνεύμα κρίθηκε, στις 29 Ιουνίου 2011, ότι δεν έπρεπε να εκτελεστεί το σκέλος της διαδικασίας που αφορούσε τόκους υπερημερίας με ημερήσιο επιτόκιο 0,25 % επί ποσού 309 ευρώ από την 8η Ιουλίου 2010 μέχρι την εξόφληση ούτε να αποδοθούν έξοδα εκτελέσεως σχετικά με αυτό το σκέλος.

33 — Το παράρτημα της οδηγίας 93/13, το οποίο περιέχει ενδεικτική απαρίθμηση των ρητρών που μπορούν να κηρυχθούν καταχρηστικές, αναφέρει, στο σημείο 1, στοιχείο π', τις ρήτρες που έχουν σκοπό ή αποτέλεσμα «να καταργούν, ή να παρεμποδίζουν την προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου ή την άσκηση ενδίκων μέσων από τον καταναλωτή, ιδίως με το να υποχρεώνουν τον καταναλωτή να καταφεύγει αποκλειστικά σε διαιτησία μη καλυπτόμενη από νομικές διατάξεις, με το να περιορίζουν μη προσηκόντως τα αποδεικτικά μέσα του καταναλωτή, ή με το να επιβάλλουν σ' αυτόν το βάρος της απόδειξης το οποίο, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, φέρει κανονικά άλλος συμβαλλόμενος».

34 — Απόφαση της 26ης Απριλίου 2012, C-472/10, Invitel (σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ. επίσης σημείο 12 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα L. A. Geelhoed στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, C-70/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 2004, σ. I-7999).

35 — Προπαρατεθείσα απόφαση Invitel (σκέψεις 35 και 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

62. Οι εν λόγω διατάξεις επιβάλλουν στα κράτη μέλη την υποχρέωση να επιτρέπουν στις ενώσεις προστασίας των καταναλωτών να προσφεύγουν οι ίδιες κατά των καταχρηστικών ρητρών, λόγω του έννομου συμφέροντος το οποίο διαθέτουν. Αντιθέτως, η οδηγία 93/13, όπως εξάλλου και οι λοιπές πράξεις που διέπουν τις αγωγές παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών³⁶, δεν περιέχει διατάξεις που να διέπουν τον ρόλο που μπορούν ή που πρέπει να διαδραματίζουν οι ενώσεις προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο ατομικών διαφορών στις οποίες εμπλέκεται καταναλωτής.

63. Κατά συνέπεια, εθνική ρύθμιση ανάλογη με την επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης, η οποία δεν προβλέπει δυνατότητα ενώσεως προστασίας των καταναλωτών να παρέμβει σε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως οριστικής δικαστικής ή διαιτητικής αποφάσεως, δεν κωλύει την επίτευξη των σκοπών που δίδει η οδηγία 93/13.

64. Εξάλλου, θα πρέπει να προστεθεί ότι, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας την οποία αφορά η κύρια δίκη, μια ένωση μπορεί να αντιπροσωπεύει απευθείας καταναλωτή σε κάθε διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αναγκαστικής εκτελέσεως, εφόσον εξουσιοδοτηθεί από τον καταναλωτή. Το ενδεχόμενο ένας τέτοιος καταναλωτής να μην ενημερωθεί για τη διαδικασία που τον αφορά δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια ερμηνεία της αρχής της αποτελεσματικότητας υπό την έννοια ότι απαιτεί, σε μια τέτοια περίπτωση, αναγνώριση του δικαιώματος ενώσεως προστασίας των καταναλωτών να παρεμβαίνει στη διαδικασία προκειμένου να θεραπεύσει την απουσία υπερασπίσεως του καταναλωτή, δεδομένου ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας δεν σημαίνει ολοσχερή κάλυψη της απόλυτης παθητικότητας του οικείου καταναλωτή³⁷.

65. Μένει να εξεταστεί αν το συμπέρασμα αυτό μπορεί να τροποποιηθεί από τις διατάξεις του Χάρτη στις οποίες παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο.

66. Όσον αφορά, κατ' αρχάς, το άρθρο 38 του Χάρτη, σύμφωνα με το οποίο «οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή», φρονώ ότι, μολονότι δεν περιλαμβάνεται στα παραδείγματα που αναφέρουν οι επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη³⁸, το άρθρο αυτό, το οποίο δεν αναφέρεται σε ατομική νομική κατάσταση ευθέως οριζόμενη, θεσπίζει αρχή και όχι δικαίωμα³⁹ και κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 5, του Χάρτη, η επίκλησή του ενώπιον δικαστηρίου είναι παραδεκτή μόνο για την ερμηνεία και τον έλεγχο της νομιμότητας των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης, εν προκειμένω της οδηγίας 93/13.

67. Μολονότι η οδηγία 93/13 αναγνωρίζει στις ενώσεις προστασίας των καταναλωτών έννομο συμφέρον να προστατεύουν τους καταναλωτές προσφεύγοντας στα δικαστήρια και ζητώντας τους να κρίνουν αν ρήτρες που συντάσσονται για γενικευμένη χρήση έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα προκειμένου να επιτύχουν, εφόσον συντρέχει λόγος, την απαγόρευσή τους, δεν επιβάλλει δικαίωμα των εν λόγω οργανώσεων να παρεμβαίνουν σε ατομικές διαφορές στις οποίες εμπλέκονται καταναλωτές και, από την άποψη αυτή, το άρθρο 38 του Χάρτη δεν είναι δυνατόν να επιβάλλει ερμηνεία της οδηγίας που αναγνωρίζει ανάλογο δικαίωμα.

36 — Πράγματι, είναι ενδιαφέρον να επισημανθεί ότι η οδηγία 2009/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών (ΕΕ L 110, σ. 30), και η οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 304, σ. 64), δεν προβλέπουν δυνατότητα ενώσεως καταναλωτών να παρέμβει σε ατομική διαφορά.

37 — Βλ., με ανάλογη επιχειρηματολογία, προπαρατεθείσα απόφαση *Asturcom Telecomunicaciones* (σκέψη 47).

38 — Οι επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17) αναφέρουν ως παραδείγματα αρχών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη τα άρθρα 25, 26 και 37.

39 — Όσον αφορά τη διάκριση μεταξύ «δικαιωμάτων» και «αρχών», καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνει επίκληση των αρχών, παραπέμπω στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Cruz Villalón της 18ης Ιουλίου 2013 στην υπόθεση C-176/12, *Association de médiation sociale*, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου (και ειδικότερα στα σημεία 43 επ.).

68. Όσον αφορά το άρθρο 47 του Χάρτη, υπενθυμίζω ότι προβλέπει δικαίωμα αποτελεσματικής έννομης προστασίας και πρόσβασης σε αμερόληπτο δικαστήριο, πράγμα που σημαίνει, ανάλογα με την περίπτωση, ότι σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται δικαστική αρωγή, εφόσον η αρωγή αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

69. Στο μέτρο που η οδηγία 93/13 επιτάσσει, όπως υπενθύμισα ανωτέρω, στις διαφορές μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, θετική παρέμβαση, μη εξαρτώμενη από τους συμβαλλομένους, και συγκεκριμένα παρέμβαση του δικαστή ο οποίος επιλαμβάνεται της υποθέσεως, θεωρώ δύσκολο να υποστηριχθεί ότι η άρνηση να γίνει δεκτή η παρέμβαση ενώσεως υπέρ καταναλωτή σε διαφορά μεταξύ του καταναλωτή και επαγγελματία συνιστά προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής έννομης προστασίας του καταναλωτή, το οποίο εγγυάται το εν λόγω άρθρο 47. Εξάλλου, η παρέμβαση ενώσεως προστασίας των καταναλωτών δεν μπορεί να εξομοιωθεί ούτε με τη δικαστική αρωγή που πρέπει να παρέχεται σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, δυνάμει της παραγράφου 4 του εν λόγω άρθρου 47.

70. Όσον αφορά, στη συνέχεια, τη δυνατότητα ενώσεως προστασίας των καταναλωτών να επικαλεστεί σε αυτό το πλαίσιο το εν λόγω άρθρο 47, θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι η άρνηση να γίνει δεκτή η παρέμβαση της ενώσεως σε δίκη στην οποία μετέχει καταναλωτής δεν επηρεάζει το δικαίωμα αποτελεσματικής έννομης προστασίας της για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της ως ενώσεως αυτού του τύπου, και ειδικότερα τα δικαιώματα ασκήσεως συλλογικής αγωγής που αναγνωρίζονται με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13.

2. Η οδηγία 93/13 δεν αποκλείει την αναγνώριση δικαιώματος παρεμβάσεως στις ενώσεις προστασίας των καταναλωτών

71. Αντιθέτως, είμαι της γνώμης ότι, καθόσον η οδηγία 93/13 θεσπίζει μια κατ' ελάχιστο όριο εναρμόνιση, τα κράτη μέλη μπορούν, δυνάμει του άρθρου 8, να θεσπίζουν ή να διατηρούν, στον τομέα που διέπεται από την οδηγία αυτή, αυστηρότερες διατάξεις συμβατές προς τη Συνθήκη, για την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας του καταναλωτή, και ότι εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως το άρθρο 93, παράγραφος 2, του σλοβακικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, μπορεί να προβλέπει δικαίωμα των ενώσεων προστασίας των καταναλωτών να παρεμβαίνουν υπέρ των καταναλωτών στο πλαίσιο πολιτικών δικών στις οποίες κρίνονται ζητήματα ουσίας. Επίσης, δεν αντίκειται προς τις διατάξεις αυτές η αποδοχή από δικαστήριο, εφόσον συναινεί ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής, της παρεμβάσεως ενώσεως προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως.

72. Πράγματι, μια τέτοια παρέμβαση μπορεί να θεωρηθεί ότι εντάσσεται στην κατεύθυνση της προστασίας των καταναλωτών, την οποία προβλέπει μεταξύ άλλων η οδηγία 93/13, επιτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο μια επιπλέον παρέμβαση, μη προβλεπόμενη από την οδηγία, πέραν της θετικής εξωτερικής παρεμβάσεως του δικαστηρίου, την οποία επιτάσσει η οδηγία. Όπως ανέφερε η ένωση ΗΟΟΣ, η παρέμβαση των ενώσεων καταναλωτών μπορεί να επισύρει την προσοχή του δικαστηρίου σε ορισμένες εθνικές πρακτικές ή σε ρήτρες που έχουν κριθεί καταχρηστικές από άλλα εθνικά δικαστήρια.

73. Εξάλλου, η παρέμβαση των ενώσεων καταναλωτών σε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, εφόσον ο τρόπος και οι προϋποθέσεις υπό τους οποίους γίνεται δεκτή δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί από ό,τι ισχύει σε ανάλογες περιπτώσεις διεπόμενες από το εσωτερικό δίκαιο, πρέπει να θεωρηθεί απολύτως σύμφωνη προς την αρχή της ισοδυναμίας. Σε σχέση με την υπόθεση της κύριας δίκης, το ζήτημα της παρεμβάσεως των ενώσεων προστασίας των καταναλωτών αφορά, όπως φαίνεται, δυνάμει του άρθρου 37, παράγραφος 1, του κώδικα αναγκαστικής εκτελέσεως, το σύνολο των προσώπων που επιθυμούν να παρέμβουν σε οποιαδήποτε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς τους ή του οικείου τομέα.

74. Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο η απάντηση ότι η προστασία των καταναλωτών την οποία προβλέπει η οδηγία 93/13, σε συνδυασμό με τα άρθρα 38 και 47 του Χάρτη, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περιστάσεις ανάλογες με αυτές της κύριας δίκης, δεν αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου που δεν επιτρέπει σε ένωση προστασίας των καταναλωτών να παρέμβει σε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως. Οι προαναφερθείσες διατάξεις δεν απαγορεύουν επίσης να δεχθεί το δικαστήριο την παρέμβαση ενώσεως αυτού του τύπου στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως.

IV – Πρόταση

75. Ενόψει των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Okresný súd Svidník την εξής απάντηση:

Η προστασία των καταναλωτών την οποία προβλέπει η οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, και ιδίως τα άρθρα 6, παράγραφος 1, 7, παράγραφος 1, και 8, σε συνδυασμό με τα άρθρα 38 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περιστάσεις ανάλογες με αυτές της κύριας δίκης, δεν αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου που δεν επιτρέπει σε ένωση προστασίας των καταναλωτών να παρέμβει σε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως. Οι προαναφερθείσες διατάξεις δεν απαγορεύουν επίσης να δεχθεί το δικαστήριο την παρέμβαση ενώσεως αυτού του τύπου στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως.